

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Л.Л. Станіславова

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИЯ ОРНАМЕНТУ

Назва дисципліни

Галузь знань – **02 «Культура і мистецтво»**

Спеціальність – **023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»**

Рівень вищої освіти – **Перший бакалаврський**

Освітньо-професійна програма – **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво**

Обсяг дисципліни – **4 кредитів ЄКТС**, Шифр дисципліни – **ОЗП.09**.

Мова навчання – **українська**

Статус дисципліни: **обов'язкова (цикл професійної підготовки)**

Факультет – **Гуманітарно-педагогічний**

Кафедра – **Технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва**

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин					Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Д	1	1	4	120	51	34	-	17	69	-	-	-	+

Робоча програма складена на основі стандарту вищої освіти зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» та освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво».

Програму складала Л.А. Корницька к. пед. н., доцент Л.А. Корницька
Підпис(и) автора(ів) Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Протокол від 28.08.2024 р. № 1. Зав. кафедри І.В. Андрощук
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Л.Л. Станіславова
Підпис Ініціали, прізвище

1 Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Історія орнаменту» є базовою у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво».

«Історія орнаменту» виносить на засвоєння теоретичні та практичні аспекти щодо вивчення стилістики і видів орнаменту в їх історичному розвитку та визначає їх характерні особливості, як специфічної мистецької культури.

Пререквізити – вихідна, є базовою для дисциплін професійного циклу.

Кореквізити – Орнамент, Народні ремесла та промисли, Робота в матеріалі, Декоративний рисунок, Декоративний живопис, Музейна практика, Курсове проектування, Дипломне проектування.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- **компетентності:**

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.

ЗК02. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК02. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

- **програмні результати навчання:**

ПРН02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН05. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

Мета дисципліни. Розвиток загально-професійної підготовки студентів у сфері декоративного мистецтва, що тісно пов'язане з орнаментальним мистецтвом. Сформулювати у студентів уявлення про орнамент як феномен людської культури, його виникнення та історичний розвиток; вміння аналізувати природу і специфіку стилістики різних орнаментів; розвинути аналітичне мислення на базі вивчення художньої спадщини та практичне застосування отриманих знань.

Предметом дисципліни є орнамент в його мистецько-історичному розвитку та орнамент як структурна складова декоративно-прикладного мистецтва.

Завдання дисципліни є: оволодіння студентами системою знань про історико-стилістичну еволюцію орнаменту та характерні риси орнаментів різних історичних епох.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху та володіти професійною термінологією; класифікувати та аналізувати різноманітні види орнаментів; розрізняти їх стильові особливості в історичному розвитку; застосовувати на практиці художньо-пластичні властивості орнаменту; розробляти орнаментальні композиції згідно їх стилістики; виконувати декоративно-орнаментальне оформлення об'єктів декоративно-прикладного мистецтва з урахуванням знань з історії орнаменту.

2 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу		Форма навчання		
		денна		
		Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1		2	3	4
1	Основні відомості про орнамент	6	3	9
2	Історія орнаменту	28	14	60
Разом за курс		34	17	69

3 Програма навчальної дисципліни

3.1 Зміст лекційного курсу

№ лекції	Тема лекції, її анотація	Кількість годин
Лекція 1.	<i>Орнамент як частина матеріальної культури</i> Основні відомості про орнамент; його роль в культурній спадщині .	2
Лекція 2.	<i>Походження орнаментального мистецтва</i> Причини виникнення орнаментального мистецтва. Функції орнаменту (прикрашальна, декоративна, оздоблювальна, знакова і магічна змістовність давніх орнаментів).	2
Лекція 3.	<i>Види орнаментів та їх класифікація історичні типи</i> (технічний, символічний, геометричний, рослинний, зооморфний, антропоморфний, предметний, каліграфічний)	2
Лекція 4.	<i>Орнамент найдавніших цивілізацій. (Єгипет, Межиріччя)</i> Характерні ознаки орнаментики Єгипту, її символічний зміст; характерні ознаки орнаментики Межиріччя	2
Лекція 5.	<i>Орнаменти трипільської культури</i> Характерні ознаки орнаментики трипільської культури, її змістовне наповнення; елементи орнаменту та їх символіка	2
Лекція 6.	<i>Орнаментальне мистецтво кочівників (скіфів, кельтів)</i> Характерні ознаки орнаментики скіфської культури, її змістовне наповнення, «звіриний стиль».	2
Лекція 7.	<i>Орнаменти античної культури (Греція, Рим)</i> Характерні ознаки орнаментики культури Давніх Греції та Риму, її змістовне наповнення та символіка	2
Лекція 8.	<i>Орнаменти Візантії</i> Ранньохристиянські орнаменти візантійського мистецтва; мотиви і символіка ранньохристиянських орнаментів	2
Лекція 9.	<i>Орнаментика періоду Київської Русі</i> Основи давньоруського орнаменту; характерні риси орнаментики дохристиянської Русі; орнаментальні мотиви християнського періоду Київської Русі	2

Продовження таблиці

Лекція 10.	<i>Орнаменти в арабо-мусульманській культурі</i> Особливості орнаментального мистецтва мусульман; чиста геометрія; каліграфічний орнамент; «гіріх» та «ісламі»	2
Лекція 11.	<i>Орнаменти країн Давнього Сходу</i> Особливості орнаментів країн Давнього Сходу (Китай, Японія)	2
Лекція 12.	<i>Орнаменти Середньовічної Європи</i> Роль християнства у розвитку середньовічного орнаменту; основні мотиви та їх символіка. Геральдика в культурі Середньовічної Європи. Готичний стиль	2
Лекція 13.	<i>Орнаменти епохи Відродження (Ренесанс)</i> Орнаменти епохи Відродження: нова стилістика орнаментальних мотивів античності; відродження антропоморфного орнаменту; орнамент в декоративно-прикладному мистецтві стилю Ренесанс	2
Лекція 14.	<i>Орнаменти нового часу (бароко, рококо)</i> Орнаменти стилю бароко. від умовності до реалізму. Орнаменти стилю рококо: основні риси і мотиви стилю рококо; рокайль як головний елемент стилю рококо та його особливості.	2
Лекція 15.	<i>Орнаменти періоду класицизму</i> Кінець XVIII ст. – стиль класицизм в орнаменті та його ознаки; характерні риси стилю Ампір.	2
Лекція 16.	<i>Орнаменти стилю модерн</i> Орнамент кінця XIX ст.; становлення нового стилю; вплив східного мистецтва; особливості орнаментальних мотивів стилю «модерн», «сецесія», «арт нуво», «юген стиль».	2
Лекція 17.	<i>Орнаменти початку XX ст.</i> Симультанні орнаменти 1920-х рр. Соні Долонне, К. Малевича, О. Екстер, В. Мухіної, В. Степанової та Л. Попової.	2
Разом		34

3.2 Зміст практичних занять

Тижні	Тема практичного заняття		Годин
1	2	3	4
2	<i>Практична робота №1</i> Стилістика орнаменту в історичному аспекті	Ознайомлення з різновидами орнаментів за характером їх мотивів. Вивчення зразків орнаменту епохи неоліту.	2
3			
4	<i>Практична робота №2</i> Орнаменти найдавніших цивілізацій	Підбір і копіювання орнаментів: Давнього Єгипту та Межиріччя Трипільської культури. Орнаменти кочових племен (скіфів, кельтів)	2
5			
6	<i>Практична робота №3</i> Орнаменти античної культури та раннього християнства	Підбір і копіювання орнаментів Давньої Греції і Риму Підбір і копіювання орнаментів Візантійського періоду та періоду Київської Русі	2

Продовження таблиці

7			
8	<i>Практична робота №4</i> Орнаменти нехристиянського світу	Підбір і копіювання арабо-мусульманських орнаментів (гір'я, іслімі) та орнаментів Давнього Сходу (Китай, Японія)	2
9			
10	<i>Практична робота №5</i> Орнаменти середньовіччя	Підбір і копіювання орнаментів середньовічних стилів: романський, готичний, ренесанс	2
11			
12	<i>Практична робота №6</i> Орнаменти XVII-XVIII ст.	Підбір і копіювання орнаментів стилю «бароко», «рококо»	2
13			
14	<i>Практична робота №7</i> Орнаменти кн. XVIII-поч. XIX ст.	Підбір і копіювання орнаментів стилів «класицизм», «ампір»	2
15			
16	<i>Практична робота №8</i> Орнаменти кн. XIX – поч. XX ст.	Підбір і копіювання орнаментів стилю «модерн», симультанні орнаменти 1920-х рр	3
Разом			17

3.5 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до лекційних і практичних робіт, підготовці до контрольних точок. Основними напрямками самостійної роботи студентів є закріплення теоретичних положень курсу (вивчення конспекту лекцій, самостійне опрацювання навчально-методичних джерел), завершення та оформлення результатів практичних робіт згідно вимог викладених у методичних вказівках.

Одним з видів самостійної діяльності студента є самостійна (індивідуальна) робота. Мета індивідуальної роботи – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності, що складає як навчальний, так і дослідницько-практичний компоненти у межах навчальної програми курсу.

№ тижня	Види самостійної роботи	к-ть годин
1	Підготовка до Л №1. Підготовка до ПР №1.	2
2	Опрацювання лекційного матеріалу Л №1. Підготовка до Л №2. Доопрацювання завдань ПР-№1.	3
3	Опрацювання лекційного матеріалу Л-№2. Підготовка до Л №3. Оформлення результатів ПР-№1. Підготовка до ПР №2.	3
4	Опрацювання лекційного матеріалу Л №3. Підготовка до Л №4. Доопрацювання завдань ПР-№2.	3
5	Опрацювання лекційного матеріалу Л №4. Підготовка до Л №5. Оформлення результатів ПР-№2. Підготовка до ПР №3.	3

№ тижня	Види самостійної роботи	к-ть годин
6	Опрацювання лекційного матеріалу Л №5. Підготовка до Л №6. Доопрацювання завдань ПР-№2. Підготовка до ТК 1.	3
7	Опрацювання лекційного матеріалу Л №6. Підготовка до Л №7. Оформлення результатів ПР-№3. Підготовка до ПР №4.	4
8	Опрацювання лекційного матеріалу Л №7. Підготовка до Л №8. Доопрацювання завдань ПР-№4. Підготовка до ТК 2.	4
9	Опрацювання лекційного матеріалу Л №8. Підготовка до Л №9. Оформлення результатів ПР-№4. Підготовка до ПР №5.	4
10	Опрацювання лекційного матеріалу Л №9. Підготовка до Л №10. Доопрацювання завдань ПР-№5.	4
11	Опрацювання лекційного матеріалу Л №10. Підготовка до Л №11. Оформлення результатів ПР-№5. Підготовка до ПР №6. Підготовка до проміжного тестового контролю.	5
12	Опрацювання лекційного матеріалу Л №11. Підготовка до Л №12. Доопрацювання завдань ПР-№6. Підготовка індивідуальної роботи.	5
13	Опрацювання лекційного матеріалу Л №12. Підготовка до Л №13. Оформлення результатів ПР-№6. Підготовка до ПР №7. Підготовка індивідуальної роботи.	5
14	Опрацювання лекційного матеріалу Л №13. Підготовка до Л №14. Доопрацювання завдань ПР-№7. Підготовка індивідуальної роботи.	5
15	Опрацювання лекційного матеріалу Л №14. Підготовка до Л №15. Оформлення результатів ПР-№7. Підготовка до ПР №8. Підготовка індивідуальної роботи.	5
16	Опрацювання лекційного матеріалу Л №15. Підготовка до Л №16. Доопрацювання завдань ПР-№8. Підготовка індивідуальної роботи.	5
17	Опрацювання лекційного матеріалу Л №16. Підготовка до Л №17. Оформлення результатів ПР-№8. Підготовка до підсумкового контролю	6
	Разом	69

3.6 Орієнтовна тематика для самостійної (індивідуальної) роботи студентів

1. Універсальні знаки-мотиви в орнаментальному мистецтві українців.
2. Рослинні (колючі) орнаменти Середньовіччя.
3. Тератологічні мотиви в орнаментальному мистецтві давніх культур.
4. Предметний орнамент в Давньому Римі і в стилістиці Ампір.
5. Солярні знаки-символи в орнаментальному мистецтві слов'ян.
6. Кельтські плетені орнаменти та їх сакральний зміст.
7. Космологічні мотиви в орнаментиці трипільської культури.
8. Експресія орнаментів стилю Модерн «удар бича».
9. Рокайль – основний мотив стилю Рококо.
10. Грильяж (мотив сітки) – характерний мотив стилю Бароко.
11. Путті (ангелятко) – популярний мотив в орнаментиці стилю Ренесанс.
12. Значення трилисника (листок конюшини) у Середньовічному орнаменті.
13. Каліграфічні орнаменти в мусульманській культурі.
14. Водні орнаменти в культурі Китаю.

15. Змістове наповнення мотивів орнаментального мистецтва Японії.
16. Птаха-жінка у дохристиянському мистецтві слов'ян.
17. Антропоморфні зображення в дохристиянських орнаментах.
18. Звіриний стиль скіфської орнаментики.
19. Світове Дерево в орнаментиці давніх культур.
20. Симультанні орнаменти поч. XX ст.

4 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів візуалізації, мультимедійних презентацій, бесіди, повторення попереднього матеріалу в проблемній формі), що мають за мету освоєння теоретичного матеріалу, оволодіння спеціальною термінологією, знаннями з історії орнаменту та його стилістики, а також набуття студентами практичних навичок під час виконання практичних завдань, оволодіння принципами побудови історичних орнаментів; самостійна робота (пошуково-дослідницький), що розширює межі, тематики яка вивчається і доповнює аудиторний матеріал.

5 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед лекцією та виконанням практичних завдань;
- перевірка практичних робіт;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- презентації індивідуальних завдань;
- іспит.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом тестування з усього матеріалу дисципліни. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід, вважається невстигаючим.

6 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

У процесі викладання дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекції і практичні заняття, індивідуальне консультування і керівництво самостійною роботою студента. Протягом семестру студент повинен у повному обсязі виконати всі види робіт, що передбачені робочою навчальною програмою (відвідування лекцій та

опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, тестування). У випадку якщо студент не виконав у повному обсязі всі види навчальних робіт, то підсумкової оцінки він не отримує. Засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється підсумковим тестуванням (іспит) за весь курс.

Оцінка, за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми практичної роботи; якість виконання практичної роботи та її оформлення. Термін здачі практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент представив її після завершення практичного заняття або на наступному занятті. За несвоєчасну здачу практичної роботи оцінка знижується на бал.

Оцінювання практичних робіт проводиться за національною чотирибальною шкалою оцінювання. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється при отриманні студентом від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», а за шкалою ECTS – оцінка, що відповідає набраній студентом кількості балів. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт з урахуванням вагових коефіцієнтів

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота								Самостійна робота			Підсумковий контроль (іспит)	
ПР № 1	ПР № 2	ПР № 3	ПР № 4	ПР № 5	ПР № 6	ПР № 7	ПР № 8	Тестовий контроль			Підготовка до практичних занять	Підсумковий контрольний захід
								T1	T2	T3		
0,3								0,2			0,1	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт, ПР – практичні роботи

Оцінювання тестових завдань

Тестові завдання виконуються у модульному середовищі, де по завершенні їх складання студент бачить свою оцінку. Студент має право на декілька спроб. Зі всіх спроб обирається краща оцінка. Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ECTS встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок, у тому числі й екзаменаційної, до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ECTS наведені у таблиці:

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка ECTS	Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
"Відмінно" A – 4,75- 5,00	5	За повне опанування навчальним матеріалом: оволодіння графікою орнаменту, уміннями застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних робіт; чіткість та охайність у виконанні орнаментів; композиційно правильне зображення на аркуші паперу.

Продовження таблиці

"Добре" В – 4,25 – 4,74	4	За повне опанування навчальним матеріалом: оволодіння графікою орнаменту, уміннями застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних робіт; композиційно правильне зображення на аркуші паперу, водночас, під час виконання завдань мають місце окремі недоліки.
"Добре" С – 3,75 – 4,24		За повне опанування навчальним матеріалом: достатнє оволодіння графікою орнаменту, уміннями зображувальної грамоти; водночас, композиційне зображення має деякі недоліки, або робота немає достатньої чистоти виконання.
"Задовільно" D – 3,25 – 3,74	3	За достатнє опанування навчальним матеріалом та часткове оволодіння практичними уміннями в зображенні орнаменту, де студент допускає неточності під час виконання практичних завдань; композиційне зображення має недоліки або робота немає достатньої чистоти графіки.
"Задовільно" E – 3,00 – 3,24		За недостатнє опанування теоретичним матеріалом, а також допускає неточності під час виконання практичних завдань; неохайність роботи.
"Незадовільно" FX – 2,00 – 2,99	2	Коли студент не володіє необхідними знаннями, уміннями: композиційне зображення має значні недоліки, немає чистоти графіки.
F – 1, 99 і менше		Повне не володіння навчальним матеріалів.

Підсумкова оцінка за семестр виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці.

Підсумкова оцінка за курс, враховуючи екзаменаційну оцінку, ставиться за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці.

7 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Що таке орнамент? Його визначення та ознаки.
2. Орнамент як частина матеріальної культури суспільства.
3. Як історично склалися види орнаментів, яка їх класифікація?
4. Поняття стилю. Як пов'язані орнаменти та історичні стилі?
5. Як класифікують орнаменти за композиційними різновидами.
6. Походження орнаменту? Орнамент і річ, як вони співіснують?
7. Як пов'язані орнамент і світогляд стародавньої людини?
8. Чи різняться між собою декор і орнамент? Дайте визначення і поясніть їх значення.
9. Примітивне мистецтво, яке воно?
10. Витоки геометричного орнаменту?

11. В який історичний період набув поширення «звіриний» стиль в орнаменті?
12. Особливості орнаменту кочових народів (скіфів, сарматів)?
13. Мотиви і символіка давньоєгипетського орнаментального мистецтва?
14. Який орнамент ми відносимо до античного ?
15. Специфіка орнаментального мистецтва країн Далекого Сходу?
16. Подібність і відмінність китайського та японського орнаментів?
17. Особливість арабо-мусульманського орнаментального мистецтва.?
18. Які основні типи орнаментів арабо-мусульманських країн? Їх характеристика.
19. Які часовий період охоплює Середньовіччя? Яка специфіка середньовічного орнаменту?
20. Символіка орнаментальних мотивів середньовічного орнаменту.
21. Стилїстика орнаментів Середньовіччя?
22. Як зображали людину в орнаментах епохи Ренесансу?
23. Який новий грайливий мотив з'явився в орнаментациї Ренесансу?
24. Яким було орнаментального мистецтво стилю бароко? Характеристика основних мотивів.
25. Що таке «рокайль» в орнаментальному мистецтві рококо?
26. Що спільного і відмінного в орнаментах бароко і рококо?
27. Які характерні риси орнаменту стилю «класицизм»?
28. Що таке Ампір ? Характеристика стилю та його орнаментальних мотивів .
29. Які стильові ознаки орнаментального мистецтва Модерну?
30. Які основні мотиви давньоруського орнаменту?
31. Витоки давньоруського орнаменту?
32. Який зв'язок орнаменту з іншими видами мистецтва?
33. Як відбувалася еволюція орнаментальних мотивів?
34. Чим характеризуються орнаменти 1920-х рр.
35. Назвіть українських художників, які розробляли новий напрям в орнаменті поч. ХХ ст.

8 Методичне забезпечення

Лекції до курсу; Презентації до лекцій; Методичні вказівки до виконання практичних робіт; Тестові завдання до проміжного і підсумкового контролів; Білети до іспиту.

9 Рекомендована література

Основна

1. *Корницька Л. А.* Навчальний посібник : Курс лекцій «Історія орнаменту» до дисципліни «Орнамент». – Ч.1: Електронний аналог друкованого видання ; Сертифікат № 14 е/ 17, 20.06.2017. – 140 с.
2. *Корницька Л. А.* Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Орнамент» для студ. спец. 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / Л.А. Корницька. –Хмельницький: ХНУ, 2018. – 44 с.

Допоміжна

1. Гурська А.С. Мова та граматика українського орнаменту : навчально-методичний посібник / А.С. Гурська. – К. : Альтернатива, 2003. – 144 с.
2. Ребрїк В.Є. Теорія орнаменту : Курс лекцій для студентів спеціальності «Технологічна

- освіта» / В.Є. Ребрік. – Хмельницький: ХНУ. Режим доступу: <https://msn.tup.km.ua/course/view.php?id=2914>
3. Петренко Ю.М. Посібник: «Берегиня». Геометричний орнамент і його основні елементи / Ю.М. Петренко. Електронний ресурс: режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/posibnik-beregina-geometricnij-ornament-i-jogo-osnovni-elementi-68959.html>
 4. Босий О.Г. Міф. Символ. Орнамент : метод. посіб. / О.Г. Босий. – Вінниця : Данилюк В.Г., 2011. – 120 с.

10 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання MOODLE. Режим доступу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Режим доступу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. Режим доступу : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.